VERGİ DENETİMİ · VDK DUYURUSU

# VDK-MİHENK: Yapay Zekâ Destekli Risk Analiz Sistemi

Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı'nın yeni sistemi, transfer fiyatlandırmasındaki kullanım alanı ve yürürlükteki kurallar.

BİLMENİZ GEREKENLER

*9 başlıkta özet*

DEVAMI İÇİN KAYDIRIN →

02 · SİSTEM

# VDK-MİHENK nedir?

Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı tarafından geliştirilen, başta **e-belgeler** olmak üzere mali verileri **yapay zekâ ve büyük veri analitiği** yöntemleriyle değerlendiren yeni nesil bir risk analiz sistemidir. Transfer fiyatlandırması çalışmalarında **emsal fiyat veritabanı** olarak kullanılması, sistemin temel kullanım alanları arasındadır.

*Sistem, Risk Analiz Merkezinde devreye alınarak merkezi risk analiz çalışmalarında kullanılmaya başlanmıştır.*

# Sistem neyi analiz ediyor?

Sistem; **fiyat, maliyet, satış hacmi, kârlılık ve sektörel marj** göstergelerini birlikte analiz etmektedir. Risk analiz kapasitesinin özellikle üç alanda güçlendirilmesi hedeflenmektedir.

01 **Transfer fiyatlandırması**

02 **Emsallere uygunluk**

03 **Kazancın ilişkili kişiler arasında fiyatlama yoluyla aktarılması**

*Amaç, vergisel risk taşıyabilecek işlemlerin daha isabetli belirlenmesi ve denetim kaynaklarının riskli alanlara yönlendirilmesidir.*

04 · EMSAL ANALİZİ

# Emsal analizi nasıl yapılıyor?

Aynı veya benzer nitelikteki mal ve hizmetlere ilişkin **çok sayıda gerçekleşmiş işlem** bir arada değerlendirilmektedir. İlişkili kişiler arasındaki fiyatların, benzer koşullardaki **bağımsız işlemlerden anlamlı ölçüde farklılaşıp farklılaşmadığı** analiz edilmektedir.

*Karşılaştırmalar Türkiye geneli yanında il, ilçe ve bölge düzeyinde yapılabilmekte; satış hacmi, maliyet yapısı ve faaliyet özellikleri birlikte dikkate alınabilmektedir.*

05 · FİYAT YÖNÜ

# Yüksek ve düşük fiyatlar birlikte analiz ediliyor

Sistem, emsallerine göre **yüksek** fiyatlanan işlemlerin yanında **düşük** fiyatlanan işlemleri de analiz edecek şekilde tasarlanmıştır. Alım veya satım işlemlerinde emsallerden belirgin biçimde ayrışan fiyatların, ilişkili kişiler arasında kâr aktarımı sonucunu doğurup doğurmadığı dikkate alınabilecektir.

*Amaç, bir mal veya hizmet için belirli bir fiyat oluşturmak ya da piyasalardaki fiyatlama davranışlarına müdahale etmek değildir.*

06 · VERİ

# Veriler ne kadar güncel?

Analizler, sınırlı sayıdaki örnek yerine **çok sayıda gerçek ekonomik işlemden** oluşan veri setleri üzerinden yapılmaktadır. E-belge verileri sisteme kısa süre içinde yansımaktadır.

## 4 gün

**Mali belgelerdeki işlemlerin analiz edilebildiği yaklaşık veri gecikmesi**

*Olağan işlem kalıplarından önemli ölçüde ayrışan işlem ve mükellef gruplarının risk analizi amacıyla değerlendirilmesi hedeflenmektedir.*

07 · İKİNCİ FAZ

# İkinci fazda ne gelecek?

Geliştirme çalışmalarının ikinci fazında **sektörel kâr marjı analizleri** devreye alınacaktır. Analizler yalnızca işlem fiyatları üzerinden değil, mükelleflerin ve işlem gruplarının **kârlılık göstergeleri** üzerinden de yapılabilecektir.

*Bu modül, özellikle transfer fiyatlandırmasında kullanılan kâra dayalı yöntemlerin uygulanması bakımından analiz kapasitesini güçlendirecektir.*

— 08 · RİSK ÖLÇÜTÜ

# Hangi fiyat farkı risk sayılıyor?

Duyuruda sayısal bir oran veya eşik yer almamaktadır. Risk analizine konu olabilecek işlemler, emsallerinden **anlamlı ölçüde** ve **belirgin biçimde** ayrışan fiyatlar olarak tanımlanmaktadır. Bir fiyat farklılığı **tek başına vergisel uyumsuzluk veya eleştiri anlamına gelmemektedir**; aşağıdaki unsurlar birlikte dikkate alınır.

01 **İşlemin niteliği, miktarı ve zamanı**

02 **Ticari koşullar**

03 **Karşılaştırılabilirliği etkileyen diğer unsurlar**

*Üretilen analiz ve göstergeler nihai bir vergisel tespit değil, merkezi risk analiz çalışmalarına veri sağlayan analitik çıktılardır.*

# Şirketler açısından yürürlükteki kurallar

Duyuru yeni bir yükümlülük getirmemektedir. Kurumlar Vergisi Kanunu'na göre, ilişkili kişilerle **emsallere aykırı** fiyat üzerinden yapılan işlemlerde kazanç **örtülü olarak dağıtılmış** sayılır.

01 **İlişkili kişi işlemlerinde fiyatın emsallere uygun belirlenmesi**

02 **Fiyat hesaplamalarına ait kayıt, cetvel ve belgelerin saklanması**

03 **Belgelendirme tam ve zamanında yapılmışsa vergi ziyaı cezasının %50 indirimli uygulanması**

*5520 sayılı Kanun m. 13/1, 13/3 ve 13/8. Ceza indirimi, Vergi Usul Kanunu m. 359'da yazılı fiillerde uygulanmaz. Bu sayfa VDK duyurusuna değil, mevzuata dayanmaktadır.*

10 · BELGELENDİRME

# Hangi belgeler hazırlanır?

Transfer fiyatlandırması belgelendirme yükümlülükleri dört unsurdan oluşmaktadır.

01 **Yıllık transfer fiyatlandırması raporu**

02 **Transfer fiyatlandırması, kontrol edilen yabancı kurum ve örtülü sermayeye ilişkin form**

03 **Genel rapor**

04 **Ülke bazlı rapor ve bildirim formu**

*1 Seri No.lu Transfer Fiyatlandırması Genel Tebliği, bölüm 7. Her belgenin kapsamı ve eşikleri Tebliğ'de ayrıca belirlenmiştir. Bu sayfa VDK duyurusuna değil, mevzuata dayanmaktadır.*

11 · SONUÇ

# Özetle

01 VDK, e-belge verilerini yapay zekâ ile analiz eden bir risk analiz sistemi kullanmaktadır.

02 İlişkili kişi fiyatları, emsalleriyle hem yüksek hem düşük yönde karşılaştırılmaktadır.

03 Sistemin çıktıları nihai vergisel tespit değildir; fiyat farkı tek başına eleştiri anlamına gelmez.

04 Yükümlülük yeni değildir; emsallere uygun fiyatlama ve belgelendirme zaten zorunludur.

RAST | PARTNERS

MUHASEBE · VERGİ · BORDRO · DANIŞMANLIK

www.rastcpa.com